

Любая дзяржава ў аснове сваёй знешнепалітычнай дзейнасці павіна ставіць прыярытэты або, прымамі, неадкладныя страты ўласнага міжнароднага ўплыву. Стварэнне ўмоў для рэалізацыі гэтага ўплыву складае фундаментальны знешнепалітычны інтарэс.

Зыходзячы з гэтага, здавалася б, «акадэмічны» разварот і трэба адзначаць магчымасці, якія мае Беларусь для рэалізацыі сваіх інтарэсаў на міжнароднай арэне. Выдзелены толькі адзін іх аспект, абстрагуючыся ў сферу абмежаваных памеру артыкула — ад асцяжніх. Сканцэнтраванне ўвагі на ваенным вымярэнні, ядзерным фактары знешняй палітыкі.

На тэрыторыі рэспублікі назапашаны ўнутраныя ваенныя патэнцыялы, які пераважае ў прапарцыянальных адносінах адпаведна паказчыкі Расіі, Украіны, заходнеўрапейскіх краін. З аднаго боку, ядзерны арсенал пераважае тэрыторыю рэспублікі, паводле прынятай у французскіх стратэгіяў выказвання, у «санктуары», гэта значыць, робяць яе неадкладнай для нападу з боку, а з другога — з'яўляецца прадметам заклочвання, выклікаючы абавязанне «ядзернай алергіі» пасля чарнобыльскай катастрофы.

Рэспубліка ўзяла курс на тое, каб стаць базіс ядзернай дзяржавы да сярэдзіны 90-х гадоў. Ці павінен працэс ядзернага разабрання фарсавана? Тактычная ядзерная зброя, сапраўды, вельмі небяспечная, у сілу сваёй спецыфікі яна можа стаць дэтанатарам ядзернай эскаляцыі. Між іншым, згодна з аператыўнымі канцэпцыямі НАТО, «ядзерны парог» можа быць пераходзіць перш за ўсё праз прымяненне гэтага віду ядзернай зброі. Ад іх трэба пазбягаць яна жага хутэй.

Ініцыяваць — стратэгічныя ядзерныя сістэмы, прадстаўле-

ныя ў Беларусі мабільна-наземныя мабільныя МБР РС-12М (СС-25 па індэксамі НАТО). Афіцыйна даныя аб іх колькасці ў рэспубліцы ў нас не прыводзіліся. У амерыканскіх крыніцах са спасылак на Пентагон называюцца лічбы 72 МБР. Ракеты СС-25, па мерках стратэгічнай стабільнасці, з'яўляюцца найменш дэстабілізуючым з існуючых МБР, паколькі, па-першае, маюць толькі адну боегалоўку і не служыць у адрозненне ад ракет з раздзелнымі галаўнымі часткамі, «высокапрайрытэтанай» цэллю, не правакочуць перадавыя ўдар па іх у крысінскай сітуацыі і, па-другое, валодаюць павышаным выжываннем дзякуючы рухомасці. Невядома, дарэчы, перспектывы планавання скарачэння стратэгічных наступальных узброенняў (СНУ), да ўзроўню «мінімальнага стрымлівання» прадугледжваюць наяўнасць у канчатковым выніку толькі мабільных ракет мабільна-на-

РЭХА ПУБЛІКАЦЫІ

«БЕЛАРУСЬ У ГЕАПАЛІТЫЦЫ»

земнага або марскога базісу палітыкі. Адміністрацыя ЗША, палімаючы апошнім часам пытанне аб ліквідацыі МБР з раздзелнымі галаўнымі часткамі індывідуальнага навадзэння, не настойвае на ліквідацыі ракет СС-25.

На сустрэчы з афіцэрамі, прапаршчыкамі і служачымі Рагачоўскай дывізіі В. Ф. Кебін

рацыю вядомым амерыканскім публіцыстам Ч. Краўтхамер, які адзначаў, што «сектарныя палітэмы міру XXI стагоддзя сёння такія ж нябачныя, як і кажа, быў нябачны нашым у 1920 годзе». У стратэгічным планеваў эксперты НАТО сярод іншых прыводзілі заўсёды ўлічваючы і так званы найгоршы сцэнары развіцця падзеяў.

Нямецкія палітыкі лічаць, што яна служыць неабходным элементом бяспекі, фактарам надзеі, «забаронены» агрэсіі. Не зусім укладваюцца ў рамкі рэалістычнай палітыкі заклікі да іншых еўрапейскіх дзяржаў «пацаць перагаворы аб знішчэнні ядзернай зброі і аб'яднанні Еўрапейскага кантыненту «бяз'ядзернай зонай».

Гарвардскай даследчай групы па ядзерных праблемах аб тым, што «ядзерная цяжкісць чацвёртага, аднойчы страчаная, не можа быць зноў набыта».

Больш зручным, мяркуючы на ўсім, было б прызнанне на бліжэйшым і сярэднім перыяду стабільнасці ядзернай зброі (пры ліквідацыі тактыч-

дучым у структурах супрацоўніцтва і падтрымання ваеннай стабільнасці, стварэння пад'ягдальнага НАТО, наўрад ці будзе апраўданым.

Нейтральны статус прадугледжвае не толькі няздзел у ваенных блоках, але і накладвае сур'ёзныя абмежаванні ў выбары курсу і партнёраў на міжнароднай арэне. Швейца-

так абцяжараныя расходамі на ліквідацыю выніку чарнобыльскай трагедыі. Ваенныя расходы, напэўна, можна было б істотна скараціць у бок змяншэння, калі прытрымлівацца ліній на калектывнае зважэнне бяспекі ў рамках СНД і НБСЕ.

Статус паўнапраўнага ўдзельніка працэсу НБСЕ, Беларусь будзе задзейнічана ў перагаворах па далейшым скарачэнні звычайных узброеных сіл і ўзбраенняў у Еўропе, па мерах даверу. Вядома, аддача новага тура вяртання перагавораў павіна заклучацца ў тым, каб знізіць узровень узброенасці ўжо не кваліфікацыі, а ўсіх краін-удзельніц індывідуальна да межы «абарончай дастатковасці».

У інтарэсах вывяслення пытанняў бяспекі і стабільнасці, азначэння палітычна і навукова абгрунтаванай пазіцыі Беларусі ў гэтай галіне, і ў цэлым у сферы знешняй палітыкі, дарэчы было б стварыць Цэнтр міжнародных і стратэгічных даследаванняў (скажам, пры Белдзяржуніверсітэце).

На наш погляд, трэба імкнуцца да фарміравання ў рэспубліцы самастойнай школы знешнепалітычнай і стратэгічнай думкі, якая не ішла б у фарварт ідэй і канцэпцый, вылучаных іншымі, а прадугледжвала ўласныя канцэптуальныя падыходы.

Думам, «Звязда» сваёй палімай на гэтай праблеме першыя выпрабаванні такіх падыходаў.

Антоніў РАЗАНАЎ,
доктар гістарычных навук.

ЦІ ЛІШНІ ДЛЯ БЕЛАРУСІ «ЯДЗЕРНЫ ШЧЫТ»?

Пытанне аб лёсе ядзернага патэнцыялу — адна з балючых тэм у СНД. Асобную пазіцыю займае Казахстан. Н. Назарбаев заявіў аб тым, што для знішчэння стратэгічных ядзерных узброенняў на тэрыторыі Казахстана спатрэбіцца «па меншай меры 15 гадоў». Беларусь і Украіна ўзялі на сябе абавязальства далучыцца да датагавора аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі ў якасці ядзерных дзяржаў. Для іх вырысавана зусім складаная напрамак дзейнасці. Разам з тым Беларусь і Украіна д-юры не з'яўляюцца ядзернымі краінамі, яны кудысьці за ўсё маюць статус дзяржаў, на тэрыторыі іх знаходзяцца ядзерная зброя. Калі заўважана адзінае камандаванне, кантраліраванае кіраванне стратэгічнымі ядзернымі сіламі, то паскарэны вывад гэтых сіл з Беларусі не патрэбны. Можна прывесці ўмоўную аналогію з Германіяй, на тэрыторыі якой размешчана амерыканская ядзерная зброя.

Ці будзе інапэр Францыя, Вялікабрытанія, якія мадэрнізуюць свае ядзерныя патэнцыялы і прымаюць на ўзбраенне новыя сістэмы з павышанай дакладнасцю і дакладнасцю даставкі боегалоўкаў, весті перагаворы аб «бяз'ядзернай Еўропе»? Адаказваць. Не менш адназначны выбар на карысць падтрымкі эфекту ядзернага стрымлівання зрабілі і ЗША. Такім чынам, баз'ядзерны свет — высакародная мэта, узвышана ідэя. Падтрымка такой лініі, бадай, апраўдана ў маральна-палітычным плане. Але наўрад ці зматэрыялізавацца, не выключальныя задачы. Няма неабходнасці ісці шляхам дыпламатычнай бітвы СССР, нярэдка вылучаючы грандыёзныя планы разабрання, якія ўражвалі заходніх партнёраў хіба што сваёй прапагандысцкай адгледжанасцю і базісным уплывам. Уважлівае справядлівае думка аўтарытэтных амерыканскіх спецыялістаў — членаў

най) і падтрымка канцэпцыі «мінімальнага стрымлівання». Няма карыснага можна было б запавядаць у ваеннай дзейнасці і ядзернай стратэгіі Францыі, якая афіцыйна арыентуецца на такое стрымліванне.

Пэўныя сумненні ўзнікаюць і з нагоды заяўленай мэты стаць Беларусі нейтральнай дзяржавай. Усходнеўрапейскія краіны, ды і Расійская Федэрацыя выказваюць за тое, каб у перспектыве ў той ці іншай форме далучыцца да НАТО — арганізацыі, якая прапанавала да забароны жыццяздольнасці, паслякова адаптавалася да новай абстаноўкі. Не выключана, што еўрапейскія структуры бяспекі ў ваеннай сферы будуць будавацца на базе трансфармаваных натаўскіх механізмаў. Характэрна, што кіраўніцтва НАТО адвадзіць блокноту ролю «агульнай апорнай канструкцыі еўрапейскай архітэктуры бяспекі». У такім кантэксце няздзел Беларусі ў бу-

рыя не мае сабе магчымасці ўступіць нават у ААН.

Статус нейтралітэту дапускае, а то і мае на ўвазе найбольш моцны незалежны абароны, матуль узброеных сіл і ўзбраенняў у Еўропе, па мерах даверу. Вядома, аддача новага тура вяртання перагавораў павіна заклучацца ў тым, каб знізіць узровень узброенасці ўжо не кваліфікацыі, а ўсіх краін-удзельніц індывідуальна да межы «абарончай дастатковасці».

Відаць, сілы агульнага прызначэння, якія паглынаюць асноўную частку ваеннага бюджэту (у ЗША, напрыклад, на стратэгічныя ядзерныя сілы выдаткоўваецца толькі 15 працэнтаў усіх ваенных асцягаванняў), у Беларусі можна было б разлічваць скараціць да ўзроўню 50–60 тысяч чалавек, а то і больш. Лічба 90, якая называецца апошнім часам, ніяк не аргументуецца, не суправаджаецца абгрунтаваным прырытэтам нацыянальнай бяспекі. Утрыманне буйных звычайных узброеных сіл не павіна класіфікавацца непасрэдным цяжарам на бюджэт рэспублікі, і

АКТУАЛЬНАЕ ІНТЭРВ'Ю

НІ РАБОТЫ, НІ ВАЛЮТЫ

Чаму БЕЛАРУСЬКАЯ БУДАЎНІЧЫЯ АРГАНІЗАЦЫІ АДХІЛІЛІ АД БУДАЎНІЦТВА ЖЫЛЛЯ І ІНШЫХ САЦЫАЛЬНЫХ АБ'ЕКТАў ДЛЯ ВАРЫАНТАў НА ТЭРЫТОРЫІ РЭСПУБЛІКІ?

З гэтай пытанні і пачаўся гутарка карэспандэнт «Звязды» з намеснікам генеральнага дырэктара аб'яднання «Гроднажылбуд» В. СУРНЫНЫМ.

— Рашэнне аб будаўніцтве аб'ектаў сацыяльнай інфраструктуры для вайскоўцаў, адказавае Валерый Андрэвіч, — прымаўся на міжрадавым узроўні паміж былым СССР і Германіяй. Невядома па якіх меркаваннях, але адной з абавязковых умоў для заключэння падраднага дагавора з будаўнічай арганізацыяй саюзнае міністэрства абароны вылучыла наяўнасць вопыту работы за мяжой. Аднак практычна аніводна, аўтаматна фірма, якая вопыту не мела. «Такім чынам, яны адразу выключаліся з конкурсу на атрыманне выдатных заказаў».

Пасля таго, як СССР спыніў сваё існаванне, усе пытанні, звязаныя з будаўніцтвам ваенных гарадоў, перайшлі ў кампетэнцыю рэспублікі. Але спатку, на мой погляд, наш урад проста выпусціў з галавы ўвагу адну важную праблему. Не падумаў аб тым, што калі ўвесь падрад атрымаюць замежныя фірмы, ды рэспубліка пазбавіцца валюты, якую выдзяляе на гэты будаўніцтва Германія.

Па-другое, наўрад ці хто прадбачыў тое становішча, у якім сёння апынуліся будаўнічыя рэспублікі ў сувязі з лібералізацыяй цэн. Восьмем для прыкладу наша аб'яднанне. Неплацежаздольнасць многіх заказчыкаў прывяла да таго, што колькасць заказаў на будаўніцтва рэзка скарацілася. Калі нічога не зменіцца, дык хутка амаль паваліцца нашы матульнасцей можа апынуцца без работ. І вось у такой крытычнай сітуацыі, калі будаўнічыя галіны рэспублікі знаходзяцца на мяжы ліквідацыі, заказчыкам на будаўніцтва сацыяльных аб'ектаў для вайскоўцаў у Слоніме і Лідзе перадаюцца турэзкімі і літоўскімі фірмамі. Аб'ём фінансавання па гэтых пляцоўках складае 374 мільёны марак.

Звярнуць увагу на наступнае. Маючы валюту і ізякуючы штучна зніжэнню курсу рубля ў адносінах да долара, туркі спыняюць нашу мясцовую сыравіну для будаўніцтва літаральна за бясплату. Ведаю, напрыклад, што тоны цэменту яны нядзева набывалі за 35 долараў, у той час як за мяжой за яе даваліся б вышэйшымі менш 220 долараў. Але ў нашата аб'яднанні ўвогуле няма валюты. І таку вакаўскай цэментнай выгады атрымаць не атрымаюць. Па гэтай прычыне, дарэчы, мы ў мінулым годзе не атрымалі піль тысяч тоў цэменту і наш завод некалькі дзён прастойваў.

Далей. Тая ж турэзкая фірма «Энка», якая будзе ў Слоніме, атрымала проста фантастычныя льготы. Яна вызвалена ад падаткаў на дабаву вартасці, сацыяльныя страхавальні і іншыя. А да не, адрозненне ад нашых прадпрыемстваў, не патрабуюць абавязковага продажу 30 працэнтаў валютнай вытворчай дзяржаве па цвёрдаму курсу.

— Аднак, Валерый Андрэвіч, ці можа аб'яднанне «Гроднажылбуд» даставіць канкурэнцыю з той жа «Энкай» у пытанніх якасці і тэрмінаў правядзення будаўнічых работ? — Калі «Энка» бярэ ў свой састаў 1400 беларускіх рабочых і яны адваджаюць неабходныя патрабаванні, дык нязноў не працаваў б як трэба і нашы будаўнічыя арганізацыі ўвогуле. Спецыялісты на наша аб'яднанне маюць патрэбную кваліфікацыю. Але не хо-

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Выпускнік мінскага медыцынскага імя Ірыны ДОУГАІ пашанцавала: пасля заканчэння вучобы яна трапіла працаваць у буйную медыцынскую ўстанову з дружным калектывам.

Мінскі дыягнастычны цэнтр мае самае сучаснае абсталяванне вытворчасці вядомых замежных фірм.

Ірына асвоіла спецыяльнасць апэратара камп'ютэрага тамаграфіа.

Фота Яўгена ПЯСЕЧКА.

Да 2000 года, магчыма, усе школы Мінска стануць беларускімі

Старшыня камісіі Мінскага гарадскога Савета па адукацыі Волга Аляксандраўна КУЗЬМІЧ — аб праблемах беларусізацыі стапільных навучальных устаноў.

— Агульнапрыняты Закон аб мовах у Беларусі працуе не так, як хацелася б. Датычыцца гэта і сістэмы нацыянальнай адукацыі. У чым, на вашу думку, прычыны марудлівасці і неспаслядоўнасці?

— Яшчэ зусім нядаўна можна было адчуць і неразуменне, і супраціўленне з боку работнікаў адукацыі ў тым, што дачылася выканання Закона аб мовах. Памятаю, у жніўні, на адной з традыцыйных нарад настаўнікаў і дырэктараў школ, мяне вельмі ўразіла і абурала рэакцыя прысутных на выступленне ў падтрымку нацыянальнай школы начальніка аддзела ГУАА А. В. Фралова. Увесь час у зале былі шум, прысянкі, выкрыкі з месца. Рэакцыяй была настроена большасць прысутных дырэктараў школ і да майго выступлення. Вось калі адчулася тое, што дырэктары звычайна прызначаліся на пасады райкомаў партыі, выхавалі іх загалды. Ді і адкуль ім мець нацыянальную свядомасць і разуменне, калі ўсе жыццё былі ўзброены, што слова беларускае, намагаючыся на беларусізацыі — гэта нацыяналізм? Адамоўнае стаўленне ідзе ад неразумення, нежадання гэта ведаць, адсутнасці палітычнай культуры, асабліва па пытанні беларускага адраджэння.

Менавіта таму наша камісія вырашыла перамясціць праводзіць невялікія канферэнцыі, дае пакрыху знаёмства дырэктарам школ з гісторыяй нацыянальнага руху, культуры адраджэння.

У нас дырэктары прымыкалі, што даецца разнараднасць: выканаць так і так. Закон увялі, а яны, здаецца, чакаюць канкрэтных указанняў і нават бяжыць а раптам нешта зменіцца? Задзіўляе гэты страх, што можа варушыцца ўсё быццё. Побач з нацыянальнай сімваламі раптам суседнічаюць старыя лозунгі і заклікі.

Адбіванцы і цяжкісць з каларамі. Асабліва не хапае настаўнікаў у першых класах, недастаткова іх у 2–4 класах.

Зараз у нас у гарадскім інстытуце ўдасканалення настаўнікаў праводзіцца курс беларускай мовы для педагогаў, які тым самым дае ім магчымасць атрымаць курс для настаўнікаў, які тым самым дае ім магчымасць атрымаць курс для настаўнікаў, які тым самым дае ім магчымасць атрымаць курс для настаўнікаў.

У нас дырэктары прымыкалі, што даецца разнараднасць: выканаць так і так. Закон увялі, а яны, здаецца, чакаюць канкрэтных указанняў і нават бяжыць а раптам нешта зменіцца? Задзіўляе гэты страх, што можа варушыцца ўсё быццё. Побач з нацыянальнай сімваламі раптам суседнічаюць старыя лозунгі і заклікі.

у, і для таго, каб людзі не засталіся беспаспартымі, ГІУН стварае факультэт на перапрафіліраванне настаўнікаў на існуючы спецыялізацыі. Настаўнікам, якія маюць нейкія сумежныя спецыялізацыі, пасля перападрыхтоўкі даецца права выкладаць у беларускіх класах.

— Ці можна падвесці некаторыя вынікі беларусізацыі навучальных устаноў?

— Паводле папярэдніх звестак, атрыманых ад ГУАА, у 1992 навучальным годзе мяркуецца перавод на беларускую мову 24 агульнаадукацыйных школ, 2 школ-інтэрнатаў, санаторна-лэкарняных школ. Ужо дзейнічае 34 беларускамоўныя школы, 6 гімназій і 2 ліцэі.

Акрамя таго, 6 школ-навабудоў, згодна з Законам аб адукацыі, павіны быць беларускімі. Ёсць школы ў Заводскім і Фрунзенскім раёнах, якія рыхтуюцца стаць беларускімі па сваім планам.

Усяго ў нас у наступным годзе будзе дзесяць калі 60 беларускіх школ. Хаця, калі параўнаць з Гомелем, дзе гарыччанам прымуць рашэнне аб пераводзе адрознаў 47 школ на беларускую мову навучання, — то Мінск, мабыць, мог бы ісці крыху перадамі. Хоць да 2000 года, магчыма, усе школы Мінска стануць беларускімі.

Ішная справа, што цяпер праблема бацьчына ў тым, каб рабіць усё гэта якасна, каб школу не толькі звалі беларускай, але і каб звалі беларускай. Трэба беларускія школы аддаваць аформіць, і зрабіць так, каб выкладанне там было не па запалітых вачах падручнікаў.

Вельмі добра, што ў большасці раёнаў у нас ужо ёсць школы новага тыпу — гімназій і ліцэяў. Яны ў асноўным беларускамоўныя. Хоцяцца адзначыць у першую чаргу гуманітарныя ліцэі, створаныя пры Беларускай гуманітарнай адукацыйна-культурнай цэнтры. Для ліцэяў удалося не без цяжкасцей адвадзяць будынак заочнага факультэта вышэйшай партыйнай школы. На гэты ліцэй у складанай вайлі падняў, паколькі ён ужо звалі стаць свабоднай мутай выскакаючай падрыхтоўку нацыянальнага кодраў. Ліцэй мае дамоўленасць аб залічэнні на выніках выпускных экзаменаў у некаторыя ВНУ. А срод выпускнікоў коў ёсць нават такіх, што пакінулі звычайныя школы, дзе яны былі прэзідэнтамі на залаты і срэбраныя медалі. Са школы, дзе я выкладаў, перайшлі тры лепшыя вучанцы.

УСЁ НАВОКАМ КАЛГАСНАЕ...

— У калгасе мяне выдзелілі жарабі для гадоўлі. Але пры гэтым папярэдзілі, што калі толькі яны спатрэбіцца калгасу, яго забяруць. Ці маю я права бесплатна пайніць жывёліну ў сёбе або выкупіць на льготных умовах з улікам майго драгочнага ўкладу ў калгасе?

І. РОЛІЧ.

Мірскі раён.

Артыкулам 93 Грамадзянскага кодэкса Рэспублікі Беларусь устаноўлена, што калгасы карыстаюцца і распараджаюцца належнай ім на праве ўласнасці маёмасцю ў адпаведнасці з іх статутамі. Значыць, жарабі, атрыманые Іванам Васільевічам Ролічам з калгаса для гадоўлі, таксама застаюцца ўласнасцю калгаса. І пытанне аб перадачы або продажы яго можа вырашыць у даным выпадку толькі сам калгас, у прыватнасці — яго праўленне, агульны сход.

Скідка за квартплату для інвалідаў

— Ведаю, што ў Законе Рэспублікі Беларусь «Аб сацыяльнай абароне інвалідаў у Рэспубліцы Беларусь» запісана, што інвалідам прадстаўляюцца льготы па аплаце жылля і камунальных паслуг. Аднак, калі ласка, кажу, а інвалідаў прадстаўляюцца гэты льготы.

г. Мінск.

Я інвалід працы трацірай групы. Звяртаўся за адказам на пытанне ў ЖБІ, але не атрымаў дабіцца толькі. Хацелася б атрымаць улічэнне аб гэтых льготах, якія прадстаўляюцца інвалідам па аплаце жылля.

г. Брэст.

Льготы па аплаце жыллёвай плошчы і камунальных паслуг прадстаўляюцца інвалідам Айчынай вайны, людзям, інвалідзям якіх наступіла ў выніку працоўнага калектыва, тым, хто стаў інвалідам у выніку агульнага захавання і па іншых прычынах (за выключэннем асоб, інвалідзям якіх наступіла з-за працоўнага дзеяння), але пры ўмове, што гэтыя інваліды з'яўляюцца ўдзельнікамі Вялікай Айчынай вайны, непэналітэтнымі афіцэрамі фашысцкіх канцлагаў, грамадзянамі, якія працавалі ў перыяд блокады Ленінграда на прапаршчых і ў арганізаваных горада і ўзнагароджаных медалём «За абарону Ленінграда» або знакам «Жыхар блокаднага Ленінграда».

Льготы прадугледжаныя таксама Законам РБ «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, перапынуўшых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС». Гэта асобы, у якіх заўважана і ўстаноўлена прычынная сувязь набываць інваліднасці з чарнобыльскай аварыяй.

Адзінока і тыя, што працягваюць з мужам (жонкай) інвалідамі Вялікай Айчынай вайны І-ІІ групы, ад платы за жыллёвую плошчу вызваляюцца поўнасоў. Пры гэтым лішкавая жылплошча (да 15 кв. метраў) аплачваецца ў адзінальным размеры.

Жылая плошча, якую займаюць названыя вышэй інваліды, аплачваецца ў размеры 50 працэнтаў кватэры, якая плаціцца за 15 кв. метраў) — у адзінальным размеры. Ім таксама прадстаўляюцца скідкі ў размеры 50 працэнтаў ад устаноўленай платы за карыстанне апагеленнем, газам і электраэнергіяй, водаправодам.

Пытаннем грашовай кампенсацыі прымуоўнай працы «остарбайтэрам» займаецца зараз арганізацыя «Мемарыял». Таму рэкамендуем вам звярнуцца на адрас: 125319, г. Масква, а/ср. 2, «Мемарыял», праграма «Сходзім рабочым».

Пытанні выезду былых сусходніх рабочых на месцы, дзе яны падарыліся прымуоўнай працай, заканадаўствам не рэгулююцца.

На сённяшні дзень пакуль што мае сілу пастанова Савета Міністраў СССР ад 6 кастрычніка 1989 года «Аб прадстаўленні льгот былым непаўналетнім ваянам фашысцкіх канцлагаў».

Гэта пастанова датычыцца толькі малалетніх ваянаў канцлагаў. На іх распаўсюджаны многія з пярэшніх льгот, устаноўленых для ўдзельнікаў Вялікай Айчынай вайны. Але грашовая кампенсацыя за час знаходжання ў канцлагерах не прадугледжана.

ПРАВА НА ЛЬГОТЫ МАЮЦЬ НЕ УСЕ

— У 1987 годзе я прымаў удзел у работах па мясцова-бюджэтных насадах у размеры першапачавага адраснага ў сувязі з катастрофай на ЧАЭС. Ці належыць мне матэрыяльная дапамога на заадаўленне ў размеры двухразовай сумы мінімальнай зарплаты і ці маю я права на атрыманне дадатковага адпачынку працягласцю 14 календарных дзён з захаваннем заробатнай платы?

г. Мінск.

У артыкуле 20 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб сацыяльнай абароне грамадзян, перапынуўшых ад катастрофы на ЧАЭС» ад 11 снежня 1991 года пералічаны льготы, устаноўленыя для грамадзян, якія прымавалі ў 1986–87 гг. ўдзел у работах па дэзаактывацыі, будаўніцтве, жыццёваабеспячэнню насельніцтва ў зонах першапачавага і далейшага адраснага, уключаючы ваеннаслужачых, прызначаных па спецыяльнай зборы і прызначаных на выкананне гэтых работ.

Там запісана, што асобам, якія прымавалі ўдзел у такіх работах у зоне першапачавага адраснага ў 1986 годзе, што-год выплачваецца матэрыяльная дапамога на заадаўленне ў размеры двухразовай мінімальнай зарплаты. На жаль, на асоб, якія прымавалі ўдзел у такіх работах у 1987 годзе, льготы не распаўсюджваюцца. Не распаўсюджваюцца на аўтарства і льготы на атрыманне штогадовага дадатковага адпачынку з захаваннем зарплат, устаноўленай пунктам 12 артыкула 18 таго ж Закона.

Такія льготы прадугледжаныя для асоб, якія прымавалі ў 1986–87 гг. ўдзел у работах па ліквідацыі выніку аварыі ў межах зоны першапачавага і далейшага адраснага. А вось льготы па адпачынку ў зручныя для яе час аўтарства ліста мае.

«Я быў «остарбайтэрам»...

— У час вайны я быў вывезены на прымуоўнай працы ў Германію ў якасці «остарбайтэра» — «усходняга рабочага». Ян чыпер вырашаеца пытанне аб выплаце кампенсацыі тады, калі я працаваў у фашы

